

HISSIEN HUOLTO

1. OHJEEN TARKOITUS

Tämän ohjeen tarkoituksena on auttaa hissien haltijaa ja hissien huoltajaa pitämään hissi jatkuvasti kunnossa ja turvallisena. Turvallisuusohjeet perustuvat säädöksiin. Hissien ja eräiden muiden nosto- ja siirtolaitteiden käyttöä ja turvallisuutta koskevat mm. seuraavat säädökset:

- Sähköturvallisuuslaki (410/1996, 634/1999, 893/2001, 913/2002)
- Sähköturvallisuusasetus (498/1996), Valtioneuvoston asetus sähköturvallisuusasetuksen muuttamisesta (402/2008)
- Kauppa- ja teollisuusministeriön päätös sähköalan töistä (516/96, lisäys 1194/1999)
- Kauppa- ja teollisuusministeriön asetus sähköllä toimivien hissien käytöstä (663/1996, 31/2003)
- Kauppa- ja teollisuusministeriön päätös hissien turvallisuudesta (564/1997), Työ- ja elinkeinoministeriön asetus hissien turvallisuudesta annetun kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksen muuttamisesta (401/2008)
- Valtioneuvoston asetus sähkölaitteiden ja -laitteistojen sähkömagneettisesta yhteensopivuudesta (1466/2007)
- Valtioneuvoston päätös koneiden turvallisuudesta (1314/1994), Valtioneuvoston asetus koneiden turvallisuudesta (400/2008)

Hissien lisäksi tätä ohjetta voi soveltaa KTMP 663/1996 soveltamisalueen nostolaitteisiin.

Hissin korjaamista, muutostöiden tekemistä ja tarkastamista koskevia ohjeita on Tukes-ohjeessa S6.

2. HISSIN HALTIJAN TEHTÄVÄT

Hissin haltija huolehtii hissien turvallisuudesta. Hän huolehtii mm. siitä, että

- hissille on laadittu huolto-ohjelma
- hissiä huolletaan ohjelman mukaan
- viat ja puutteet korjataan riittävän nopeasti
- hissille tehdään asianmukaiset tarkastukset

8.12.2008

- hissiä koskevat asiakirjat ovat huoltajien ja tarkastajien käytettävissä
- hissistä pelastaminen tapahtuu turvallisesti.

2.1 Huolto-ohjelma ja huoltotiheys

Huollon tavoitteena on pitää hissi jatkuvasti turvallisena käyttäjilleen huolto-ohjelman mukaisin toimenpitein sekä erityisin korjaustoimenpitein. Hissille laaditussa **huolto-ohjelmassa määritetään huoltotoimet, huoltokäyntien sisältö ja määrävälit säännönmukaisille käynneille**. Huolto-ohjelma laaditaan yhteistyössä hissien haltijan ja hissien huoltoliikkeen kanssa.

Huolto-ohjelmaan sisällytetään kaikki kysymyksessä olevan laitteiston turvallisen toiminnan ja tarkoituksenmukaisen ylläpidon edellyttämät huolto-, säätö- ja puhdistustoimenpiteet.

Jotta hissien tarkastuksessa voidaan todeta, onko huolto-ohjelmaa noudatettu, tulee huolto-ohjelman sisältö käydä tarvittavassa laajuudessa ilmi hissillä käytettävissä olevista asiakirjoista.

Hissien huolto-ohjelmaa laadittaessa ja riittävän huollon määrää arvioitaessa otetaan huomioon mm:

- käynnistysten lukumäärä
- käyttöaika
- hissien ikä
- hissien tyyppi
- hissien käyttöolosuhteet
- kaukovalvonnan tehokkuus

Huolto-ohjelman laadinnassa voi hyödyntää standardia SFS-EN 13015. Standardissa esitetyt asiat soveltuvat myös hisseille joiden huolto-ohjeet on tehty ennen standardin julkaisemista (v. 2002) taikka alkuperäiset huolto-ohjeet puuttuvat. Hissikohtaista huolto-ohjelmaa laadittaessa lähtökohdina ovat hissien valmistajan ohjeet hissien huollossa tarpeellisista toimista. Huoltokäyntien sisältö ja määrävälit eri huoltotoimille määritetään nykyisin yleensä hissityyppikohtaisesti olosuhteet huomioon ottaen.

Kun huollon yhteydessä havaitaan vikoja tai puutteita, hissien huoltajan on informoitava haltijaa niistä, jotta hissien haltija voi huolehtia siitä, että viat ja puutteet korjataan riittävän nopeasti. Korjaustoimet edellyttävät huoltoliikkeen ja haltijan keskinäistä sopimista tarvittavista toimenpiteistä ja aikatauluista.

Jos määräaikaistarkastuspöytäkirjoissa on mainittuna vikoja, joille on annettu korjausaikasuositus, on niitä syytä noudattaa. Aikasuositus on suh-

8.12.2008

teessa vian vaarallisuuteen niin, että mitä suurempi turvallisuusriski vikaan voi liittyä, sitä lyhyemmässä ajassa vika tulisi korjata. Välittömän vaaran viat on korjattava ennen kuin hissien käyttöä jatketaan.

2.2 Hissin huoltaja

Hissin huolto- ja korjaustöiden tekeminen edellyttää ammattitaitoa ja asianmukaista pätevyyttä. Hissin haltija voi itse vastata korin sisäpuolisesta puhdistuksesta, lampun tai peilin vaihdosta, jos työ voidaan tehdä korin sisältä. Muut hissien huoltoon liittyvät työt edellyttävät osoitettua pätevyyttä. Hissien huoltotöihin kelpoiset toiminnan harjoittajat on tarkistettavissa Tukesin sähkö- ja hissiurakoitsijarekisteristä, www.tukes.fi.

Huoltoa ja korjausta laajemmat, merkittävät muutostoimenpiteet edellyttävät tekijältä hissipätevyyttä, eivätkä ole sallittuja pelkästään hissihuoltopätevyuden omaavalle liikkeelle. Merkittävät muutostyöt on yksilöity Tukesin ohjeessa S6.

Hissin huoltaja huolehtii siitä, että hissien huoltaminen suoritetaan turvallisesti sekä työn tekijöiden että ulkopuolisten kannalta. Hissin huoltaja huolehtii siitä, että hissilaitteet ovat säädöksissä ja määräyksissä edellytetyssä kunnossa korjausten jälkeen. Hissin huoltaja huolehtii myös siitä, että huollossa havaitut viat ja puutteet tulevat nopeasti hissien haltijan tietoon.

2.3 Tarkastukset

Hissien rakentaja teettää hissidirektiivin tarkoittamalle hissille tarkastuksen ilmoitetulla tarkastuslaitoksella ennen kuin hissi luovutetaan tilaajalle ja annetaan käytettäväksi. Tämän jälkeen haltija huolehtii, että hissille tehdään määräaikaistarkastus neljän vuoden aikana käyttöönotosta ja sitä seuraavat joka toinen vuosi.

Konedirektiivin soveltamisalueeseen kuuluvat, liikuntarajoitteisten henkilöiden käyttöön tarkoitetut porrashissit ja pyörätuolihissit, ns. kevythissit ja muut henkilökuljetuksiin tarkoitetut, rakennusten eri tasojen välille asennetut nostolavat tarkastetaan ensi kerran 3 kk kuluessa käyttöönotosta. Tällöin kyseessä on määräaikaistarkastus. Konekäyttöisille nosto-oville, joiden nostokorkeus on yli 2 metriä, ensimmäinen määräaikaistarkastus tehdään 1 v kuluessa käyttöönotosta.

Määräaikaistarkastusten tilaamisesta huolehtii hissien haltija, joka huolehtii tarkastusten jälkeen myös havaittujen vikojen ja puutteiden korjauttamisesta. Yksityiskohtaiset tiedot määräväleistä eri hissi- tai nostolaitteissa löyty-

8.12.2008

vät kauppa- ja teollisuusministeriön asetuksesta 663/1996. Tarkastuksiin valtuutetut toimijat löytyvät Tukesin kotisivuilta www.tukes.fi

2.4 Asiakirjat

Kaikki hissiä koskevat asiakirjat on tarpeen säilyttää huolellisesti. Tällaisia asiakirjoja ovat rakenteelliset asiakirjat, käyttö- ja huolto-ohjeet, huolto-ohjelma sekä kaikki tarkastuspöytäkirjat. Jotta nämä tiedot olisivat huoltajien ja tarkastajien käytettävissä, ne on hyvä säilyttää esim. hissin konehuoneessa.

Huoltokirjamerkinnot

Konehuoneessa säilytettävään huoltokirjaan merkitään kaikkien huolto- ja korjaustöiden, muutostöiden sekä tarkastusten suorittajien nimet ja päivämäärät. Merkinnot vahvistetaan nimikirjoituksella.

3. HISSISTÄ PELASTAMINEN

Hissiin jääneet henkilöt eivät ole välittömässä vaarassa ellei joku ole loukkaantunut. Hissistä pelastamisen on kuitenkin syytä tapahtua mahdollisimman nopeasti. Nopea pelastaminen on välttämätöntä esim. sairaaloissa ja hoitolaitoksissa.

Hissistä pelastaminen vaatii perehtymistä, ammattitaitoa ja hissitekniikan riittävää tuntemusta. Väärin suoritettuna pelastettava ja pelastajakin ovat alttiina vakaville vaaroille. Turvallisinta ja varmintä on sopia asian järjestämisestä hissin huolto liikkeen kanssa.

Kun on tarve nopeampaan pelastustoimeen kuin mihin hisseihin erikoistunut liike tai henkilö voi sitoutua, voidaan perehdyttää myös muu henkilö hissistä pelastajaksi.

Hissistä pelastamiseen voi perehdyttää luotettavasti seuraavasti:

- 1) Pätevä asiantuntija toimii perehdyttäjänä
- 2) Tutustutaan hissin valmistajan ohjeisiin
- 3) Tutustutaan hissin laitteisiin
- 4) Tehdään käytännön harjoituksia

Hissin rakenne ja ilmenevien vikojen luonne voi rajoittaa voimakkaasti niitä tapauksia, mihin opastetun pelastajan taidot riittävät. Yleensä ottaen opastusta voidaan antaa vain kaikkein yksinkertaisimpien välille juuttumisten hoitamiseen. Esimerkiksi silloin kun konehuoneessa sijaitsevan ohjaus-

8.12.2008

keskuksen kosketussuojaus on puutteellinen tai hätäajopainikkeet eivät toimi taikka hissi on tarraimen varassa, pelastustoimiin opastetun henkilön taidot ovat riittämättömät.

Pelastajalla tulee olla pääsy hissin konehuoneeseen, jossa säilytetään ohjetta pelastamisessa tarvittavista toimenpiteistä kyseisessä hississä sekä pelastamisessa mahdollisesti tarvittavia välineitä.

Hissin haltija huolehtii tarvittavasta kertaus- ja lisäkoulutuksesta pelastajan tehtävään.

4. VOIMAANTULO

Tämä TUKES-ohje tulee voimaan 1.1.2009 ja on voimassa toistaiseksi, kuitenkin enintään 31.12.2013 saakka. Ohje korvaa vastaavan aikaisemman TUKES-ohjeen S8-2003 Hissien huolto.

Muutokset edelliseen Tukes-ohjeeseen S8-2003 verrattuna

Keskeisin muutos tässä uusitussa ohjeessa koskee huolto-ohjelman laadintaa. Aiemmat huoltokohdeluettelot on jätetty pois ja korvattu mm. viittauksella huolto-ohjeiden tekoa koskevaan standardiin. Lisäksi on päivitetty eräitä säädöksiä ja tehty muutamia stilistisiä korjauksia.

LISÄTIETOJA

Lisätietoja tästä ohjeesta saa Turvatekniikan keskukselta, PL 123, 00181 Helsinki, puhelin 010 6052 000.

Tämä ohje on tulostettavissa Tukesin Internet-sivuilta www.tukes.fi.

Ylijohtaja

Seppo Ahvenainen

Johtaja

Reijo Mattinen